

HUSRES HERKKYYSTILASTOT 2020

Suvi Korhonen, FT, sairaalamikrobiologi

Johanna Haiko, FT, sairaalamikrobiologi

Jesper Kivelä, LT, erikoistuva lääkäri

Maarit Ahava, LL, erikoistuva lääkäri

Bakteriologia, HUSLAB, HUS Diagnostiikkakeskus

Sisällysluettelo

<u><i>Staphylococcus aureus</i></u>	5
<u>Streptokokit</u>	6
<u><i>Streptococcus pneumoniae</i></u>	7
<u><i>Enterococcus faecalis & faecium</i></u>	8
<u><i>Pseudomonas aeruginosa</i></u>	9
<u><i>Acinetobacter</i> spp. ja <i>Stenotrophomonas maltophilia</i></u>	10
<u><i>Enterobacterales</i>, veriviljelykannat</u>	11
<u><i>Enterobacterales</i>, virtsaviljelykannat</u>	12
<u>ESBL <i>Escherichia coli</i> –bakteremiat</u>	13
<u>ESBL <i>Escherichia coli</i></u>	14
<u>CPE</u>	15
<u><i>Salmonella</i> spp.</u>	16
<u><i>Haemophilus influenzae</i> ja <i>Moraxella catarrhalis</i></u>	17
<u><i>Neisseria gonorrhoeae</i></u>	18
<u><i>Mycobacterium tuberculosis</i></u>	19
<u>Moniresistentti <i>Mycobacterium tuberculosis</i></u>	20

HUSRES 2020

- HUSRES-raportti perustuu HUSLABin vuoden 2020 herkkyystietoihin, jotka on kerätty Whonet-tietokannan avulla.
- Herkkyystulkinnat perustuvat pääasiassa EUCAST-standardin herkkyystulkintarajoihin, joista on tarkempaa tietoa EUCASTin sivuilla:
<http://eucast.org/>
- Tulokset esitetään pääsääntöisesti resistenttien (R) kantojen prosenttiosuuksina.
- Bakteerikannat on eristetty pääsääntöisesti HUS-alueen sairaala- ja avohoitopotilailta. Tilasto ei sisällä Kymenlaakson tai Etelä-Karjalan aluetta.
- Vuonna 2020 alkanut koronapandemia on vähentänyt löydösmääriä.
- Aiemmat HUSRES-raportit:
https://huslab.fi/ohjekirjan_liitteet/mikrobiologian_ohjeet/mikrobiologian_tilastoja/

SIR-MÄÄRITELMÄT

- S - Herkkä, Standardi annostus: Mikrobi saa luokituksen Herkkä, Standardi annostus*, kun terapeutinen hoitovaste on todennäköinen lääkkeen standardi annostuksella.
- I – Herkkä, Iso annostus: Mikrobi saa luokituksen Herkkä, Iso annostus*, kun terapeutinen hoitovaste on todennäköinen mikäli lääkkeen konsentraatiota infektiokokkeissa voidaan nostaa.
- R – Resistentti: Mikrobi saa luokituksen Resistentti kun on todennäköistä, että lääkkeen korkealla annostuksella ei tulla samaan terapeutista hoitovastetta vaan hoito todennäköisesti epäonnistuu.
- *Annostuksella tarkoitetaan sitä miten lääkkeen annostusmuoto, annoksen määrän nostaminen, annostuksen tihentäminen, infuusioajan pidentäminen, lääkkeen jakautuminen ja erityis vaikuttavat lääkkeen konsentroitumiseen infektiokokkeeseen. Herkkyystulkintaluokat S, I ja R on määritetty niin, että luokituksen I saava lääke on yhtä lailla käytettävissä kuin luokituksen S saava lääke, mutta vaatii ison annostuksen.
- Katso SIR-määritelmiin perustuvat annostukset [”Dosages” EUCASTin sivuilla](#) tai [”Annostukset” NordicAST:n sivujen](#) Suomi-käännöksessä.

Staphylococcus aureus 2020 (%R)

1 kanta/potilas, MRSA-seulontoja ei sisällytetty

	n	Kloksa/ Flukloksa- silliini	Klinda- mysiini	Levo- floksoasiini	Fusidiini- happo	Sulfa- trimeto- priimi	Rifampi- siini	Doksi- sykliini	Linetso- lidi	Tobra- mysiini
Veriviljely	605	5	5	4	6	0	1	3	0	1
Märkäviljely	7423	4	7	3	6	0	1*	15*	0*	7**

* n=487

** n=660

Streptokokit 2020 (%R)

Veri- ja märkäviljelykannat, 1 kanta/potilas

	<i>S. pyogenes</i>	<i>S. agalactiae</i>	C-ryhmä	G-ryhmä	<i>S. anginosus</i> -ryhmä
Penisilliini	0	0	0	0	0
Kefaleksiini	0	0	0	0	0 (n=98)
Klindamysiini	9	17	6	11	7
Kantojen lukumäärä (n)	728	1011	246	876	972

Streptococcus pneumoniae 2020 (%R)

1 kanta/potilas, veri- ja märkäviljelykannat

	≥5-vuotiaat	<5-vuotiaat	Veri	Märkä
Penisilliini R	2	0	1	2
Penisilliini I*	16	16	12	19
Keftriaksoni R	0	0	0	0
Keftriaksoni I	0	0	0	0
Klindamysiini	8	4	10	9
Doksisykliini	12	4	12	10
Sulfatrimetopriimi	11	12	11	12
Levofloksasiini			0	
Moksifloksasiini			1	
n	203	49	94	164

*Penisilliini I-tuloksen tulkinta: pneumoniaa aikuisannoksella 4 milj. IU (2,4 g) x 6 hoidettaessa tulkitaan S, meningiittiä hoidettaessa tulkitaan R.

Enterococcus faecalis & faecium 2020 (%R)

1 kanta/potilas

	<i>E. faecalis</i>			<i>E. faecium</i>		
	märkä	veri	virtsa	märkä	veri	virtsa
Ampisilliini	0	0	0	69	68	90
Imipeneemi	0	0		72	73	
Pip/taz	0	0		64	68	
Linetsolidi	0	0	0	0	0	0
Vankomysiini	0	0	0	0	0	0
Genta (korkea-ast.)		12			5	
Levofloksasiini			13			85
Nitrofurantoiini			0			
n	360	121	2883	150	37	328

Pseudomonas aeruginosa 2020 (%R)

Veri- ja märkäviljelykannat, 1 kanta/potilas

Keftatsidiimi	3
Meropeneemi	3
Piperasilliini-tatsobaktaami	3
Tobramysiini	0
Siprofloksasiini	7
n	981

Vuonna 2020 todettiin kaksi uutta karbapenemaasia tuottavaa *P. aeruginosa* -löydöstä virtsanäytteestä.

Acinetobacter spp. & Stenotrophomonas maltophilia 2020 (%R)

Veri- ja märkäviljelykannat, 1 kanta/potilas

	n	Mero	Tobra	Levo	SxT
Acinetobacter	93	1	2	1	2
S. maltophilia*	123	R	R		0

*Trimetopriimi-sulfametoksatsoli on *S. maltophilialle* ainoa antibiootti, jolle EUCAST on asettanut lajikohtaiset tulkintarajat.

Sairaalahygienisesti merkittäviä MDR Acinetobacter –kantoja löytyi seulonta- ja virtsaviljelyt mukaan lukien 3 kpl kolmelta eri potilaalta. Kaikilla kannoilla oli useampia akinetobakteereille tyypillisiä karbapenemaasigeenejä (OXA-23, OXA-24/40, OXA-66).

Enterobacterales veriviljelykannat 2020 (%R)

1 kanta/potilas

	lukumäärä	CXM	CRO	TZP	TOB	CIP	SXT	MEM	ETP
<i>E. coli</i>	1209	10	7	1	5	12	22	0	0
<i>K. pneumoniae</i>	270	10	7	3	3	6	17	0.4	1
<i>K. oxytoca</i>	79	10	4	6	0	3	8	0	0
<i>E. cloacae</i> ¹	60	-	25	10	2	0	8	0	3
<i>P. mirabilis</i>	56	0	0	0	0	0	36	0	0
<i>Citrobacter spp.</i> ¹	49	-	14	4	0	0	4	0	0
<i>S. marcescens</i> ¹	40	100	8	3	5	0	8	0	0

CXM; kefuroksiimi, CRO; keftriaksoni, TZP; piperasilliini-tatsobaktaami, TOB; tobramysiini, CIP; siprofloksasiini, SXT; sulfametoksatsoli-trimetopriimi, MEM; meropeneemi, ETP; ertapeneemi

¹ Monoterapiaa kefalosporiineilla (CXM ja CRO) ei suositella mahdollisesti hoidon aikana kehittyvän resistenssin vuoksi

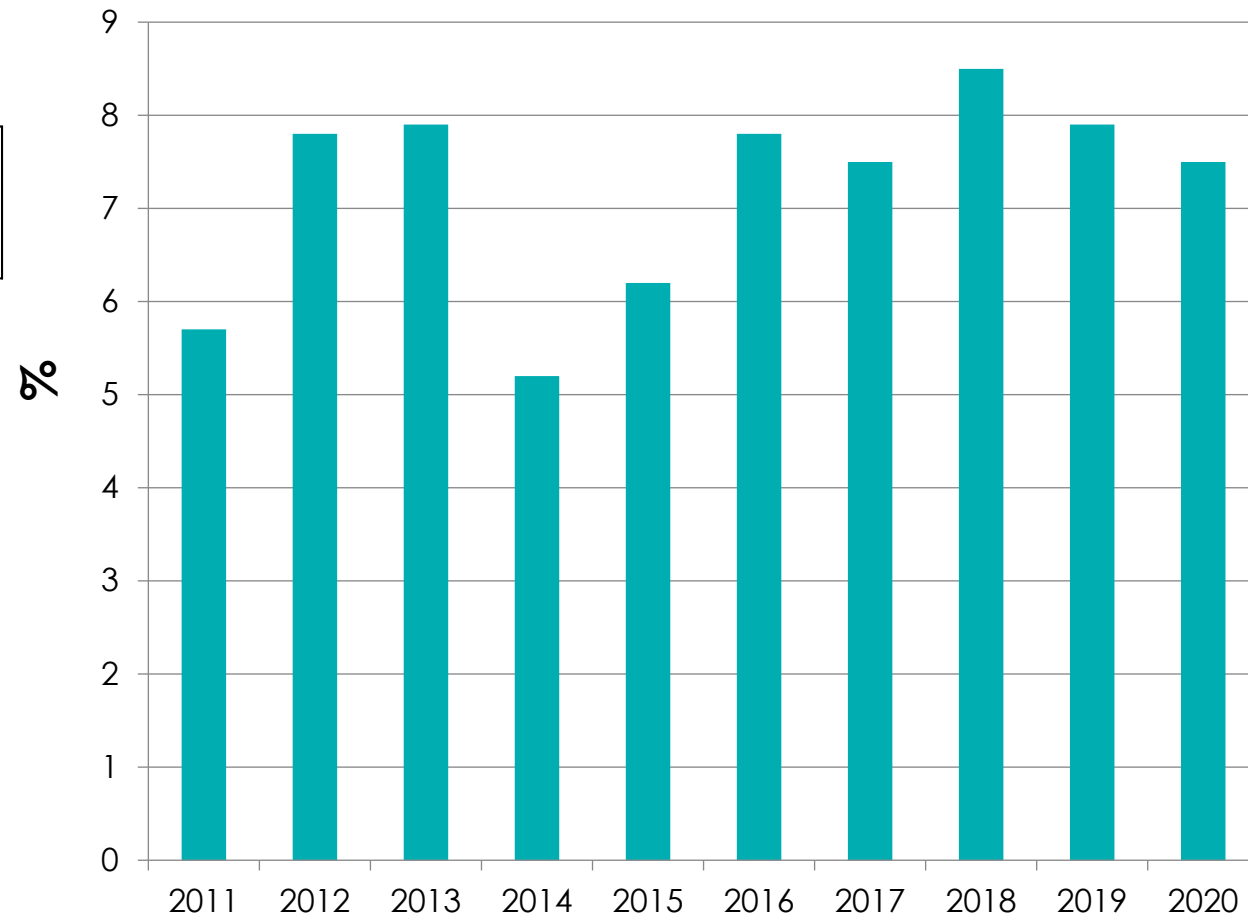
Enterobacterales virtsaviiljelykannat 2020 (%R)

1 kanta/potilas

	<i>E. coli</i>	<i>K. pneum.</i>	<i>Klebsiella</i> (muut kuin pneumoniae)	<i>Citrobacter</i> spp.	<i>P. mirabilis</i>	<i>Enterobacter</i> spp.
Nitrofurantoiini	1					
Pivmesillinaami	3	5	7		8	
Trimetopriimi	19	15	5	8	36	11
Siprofloksasiini	8	3	1	2	3	2
Kefuroksiimi	6	6	13		2	
n	25 159	3 101	1 190	1 232	874	725

ESBL *E. coli* -bakteremiat* 2011-2020

2020
Naiset 6,4% (45/701)
Miehet 9,1% (49/533)

ESBL= Laajakirjoista, 3. polven kefalosporiinia hajottavaa beetalaktamaasia tuottava kanta.

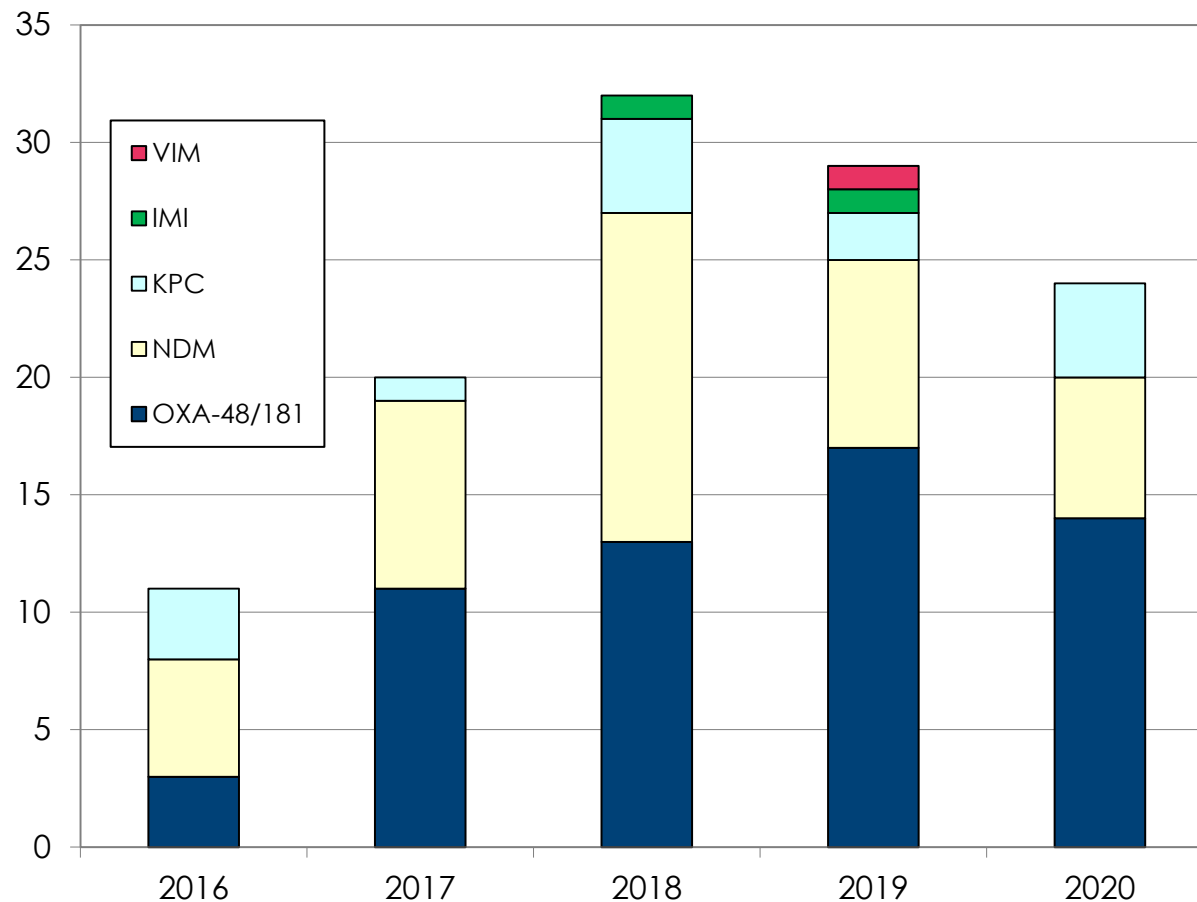
* prosenttiosuus kaikista *E. coli* -bakteremioista

ESBL *E. coli* 2020 (%R)

Kaikki näytelaadut, 1 kanta/potilas, ESBL-seulontoja ei sisällytetty

Siprofloksasiini	57
Tobramysiini	20
Sulfatrimetopriimi	57
Trimetopriimi	57
Nitrofurantoiini (n=1112)	2
Fosfomysiini (n=1111)	5
Meropeneemi (n=96)	0
Ertapeneemi	1
Pivmesillinaami (n=1104)	3
Piperasilliini-tatsobaktaami (n=96)	3
Keftolotsaani-tatsobaktaami (n=46)	4
n	1 198

CPE 2016-2020 (n)

CPE=
 karbapeneemejä
 hajottavaa
 entsyymiä
 tuottava
 enterobakteeri

2020: Yhteensä 16 potilasta. Neljällä potilaalla oli useampia CPE-kantoja, jolla oli erilaisia karbapenemaasigeenejä.

Salmonella spp. 2020 (%R)

Kaikki näytelaadut, 1 kanta/potilas

Ampisilliini	20
Keftriaksoni	2
Siprofloksasiini	15
Sulfatrimetopriimi	6
n	150

H. influenzae & *M. catarrhalis* 2020 (%R)

Kaikki näytelaadut, 1 kanta/potilas

	<i>H. influenzae</i>	<i>M. catarrhalis</i>
Ampisilliini	27	100
Amoks-klavu	13	1
Doksisykliini	2	0
Siprofloksasiini	2	2
Sulfatrimetopriimi	31	1
n	235	103

Neisseria gonorrhoeae 2020 (%R)

1 kanta/potilas

Siprofloksasiini	54
Keftriaksoni	0
Atsitromysiini	4
n	220

Herkkyudet määritetty ECDC:n EURO-GASP-herkkyyseurannan kriteerit täyttävällä gradienttitestimenetelmällä.

Mycobacterium tuberculosis 2015-2020 (%R)

1 kanta/potilas

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rifampisiini	6	3	5	2	3	0
Isoniatsidi	10	10	12	5	14	15
Streptomysiini	9	2	13	6	12	12
Etambutoli	2	0	1	1	2	2
Pyratsiiniamidi	8	3	10	5	4	6
n	106	67	83	84	101	67

Herkkyysmääritykset tehty kansallisessa referenssilaboratoriossa THL:ssa.

Moniresistentti *Mycobacterium tuberculosis* 2015-2020 (n)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
MDR	5	1	3	1	3	0
XDR	1	1	1	1	0	0
<i>M. tuberculosis</i>	106	67	83	84	101	67

Herkkyysmääritykset tehty kansallisessa referenssilaboratoriossa THL:ssa.

MDR: Resistenssi rifampisiinille ja isoniatsidille

XDR: Resistenssi rifampisiinille, isoniatsidille, aminoglykosidille ja fluorokinolonille